



*www.strik.rs*

www.strik.rs

NASLOV ORIGINALA

Dorothy Parker  
*Complete Stories*

UREDNIKA

Ljubica Pupezin

Copyright © National Association for the Advancement  
of Colored People, 1924, 1925, 1926, 1927, 1928, 1929, 1931, 1932, 1933, 1934,  
1937, 1938, 1939, 1941, 1943, 1955, 1958, 1995

Copyright © 2022. Štrik, za srpski jezik

Sva prava zadržana. Nijedan deo ove knjige ne sme se  
umnožavati ni u kom obliku bez prethodne dozvole izdavača  
ili vlasnika izdavačkih prava.

Doroti Parker

# SUTON PRE VATROMETA

Sabrane priče

PREVELE S ENGLESKOG

Vesna Stamenković

Lusi Stivens

BEOGRAD

2022



# Sadržaj

---

Kakav ljubak prizor (prevod Vesna Stamenković) / 7
Baš šteta (Vesna Stamenković) / 17
Gospodin Djurant (Lusi Stivens) / 28
Izvesna dama (Vesna Stamenković) / 39
Divni stari gospodin (Vesna Stamenković) / 43
Razgovor u tri ujutru (Vesna Stamenković) / 55
Poslednja čajanka (Vesna Stamenković) / 58
Oh! Tako je čaroban! (Vesna Stamenković) / 62
Putopis (Lusi Stivens) / 66
Mali Kertis (Lusi Stivens) / 70
Suprotni polovi (Lusi Stivens) / 83
Crno-beli aranžman (Lusi Stivens) / 87
Telefonski poziv (Vesna Stamenković) / 91
Sutra je grozan dan (Lusi Stivens) / 96
Samo jedan mali (Vesna Stamenković) / 102
Umeće zavodenja (Lusi Stivens) / 106
Podvezica (Vesna Stamenković) / 109
Njujork–Detroit (Vesna Stamenković) / 113
Zamašna plavuša (Lusi Stivens) / 117
Bio si sasvim u redu (Vesna Stamenković) / 139
Kolevka civilizacije (Vesna Stamenković) / 143
Ali zato onaj desno (Lusi Stivens) / 147
Vidi nas gde smo (Lusi Stivens) / 151
Dama s lampom (Vesna Stamenković) / 160
Suton pre vatrometa (Vesna Stamenković) / 167
Devojka u zelenoj čipki (Lusi Stivens) / 182
Konjolika (Lusi Stivens) / 187

Savet mladoj gospođici Pejton (Vesna Stamenković) / 202
U danima užasa, očajanja i svetskih promena (Vesna Stamenković) / 210
Sentiment (Vesna Stamenković) / 215
Gospođa Karington i gospođa Krejn (Lusi Stivens) / 220
Sitni sati (Vesna Stamenković) / 224
Valcer (Vesna Stamenković) / 229
Put do kuće (Lusi Stivens) / 233
Zvezdani sjaj danju (Lusi Stivens) / 238
Rođak Lari (Lusi Stivens) / 252
Gospođa Hofstater iz Ulice Džozefin (Lusi Stivens) / 257
Odeća za uboge (Lusi Stivens) / 266
Vojnici republike (Vesna Stamenković) / 275
Srce od krema (Lusi Stivens) / 280
Pesma o košulji, 1941 (Vesna Stamenković) / 288
Životni standard (Lusi Stivens) / 296
Predivno odsustvo (Lusi Stivens) / 301
Igra (Lusi Stivens) / 315
Živim za tvoje posete (Lusi Stivens) / 335
Lolita (Lusi Stivens) / 345
Gozba od splaćina (Vesna Stamenković) / 353
Grom iz vedra neba (Vesna Stamenković) / 364

## SKEČEVI

Naš klub utorkom (Lusi Stivens) / 387
Duh vremena (Vesna Stamenković) / 396
Antologija svećane večere (Lusi Stivens) / 407
Antologija letnjeg hotela (Lusi Stivens) / 416
Antologija stambene zgrade (Lusi Stivens) / 425
Muškarci s kojima nisam u braku (Vesna Stamenković) / 446
Dobro došli kući (Vesna Stamenković) / 454
Naša ekipa (Vesna Stamenković) / 466
Profesionalna omladina (Vesna Stamenković) / 479

Beleške o prevoditeljicama / 491

# KAKAV LJUBAK PRIZOR

---

## I

Gospodin Vilok je potkresivao živicu. Nije imao ništa protiv tog zadatka. Da nije bilo blago otužnog mirisa kaline, sigurno bi i uživao u njemu. Nove makaze bile su veoma oštre i sjajne, i osećao je neizмерно zadovoljstvo usled obavljenog posla dok su mlade, zelene grančice padale na tlo, a potez uredne, četvrtaste žive ograde postajao sve duži. Bilo je tu još mnogo da se radi. Trebalo je da se pobrine za živicu još pre nedelju dana, ali to je bio prvi put da je gospodin Vilok uspeo da se vrati iz grada pre večere.

Potkresivanje živice spadalo je u malobrojne kućne poslove koji su se mogli poveriti gospodinu Viloku. Bio je hronično loš u obavljanju radova po kući. Ceo kraj ga je znao po tome. Bio je to nepresušan izgovor šala za gospođu Vilok. Njena najpoznatija anegdota jeste ona o tome kako je prethodne zime unajmio čoveka da sredi peć, s kojom je sedam godina ratovao i na kraju izgubio. Imala je fascinantno pamćenje, i koliko god da je često prepričavala tu priču, nikada nije ispustila ni reč. Čak i sada, u pozno leto, od smeha joj je jedva polazilo za rukom da je ispriča do kraja.

Kad su se uzeli, gospodin Vilok je pristajao da bude predmet zabave. Čak se i pretvarao da je manje delotvoran nego što je zaista bio kako bi šale uspele. Ali dojadila mu je ta bespomoćnost kao predmet razgovora. Svi muškarci koje je gospođa Vilok poznavala, njeni rođaci, zet, momci s kojima je završila školu, muževi njihovih komšinica, znali su vešto da okače policu, poprave bravu ili naprave škrinju. Gospodin Vilok počeo je da uviđa kako u njegovoj nezainteresovanosti za takve stvari ima nečeg prilično ženskastog.

U poslednje vreme imao je želju da uzvrati supruzi kada bi okupljene za večerom kod suseda uveseljavala pričama o njegovoj nesposobnosti s čekićem i ključem. Hteo je da uzvikne: „Pa dobro, možda i nisam dobar u tim stvarima, pa šta?”

Poigravao se tom mišlju, pokušavao da zamisli kako bi zvučao njegov glas dok izgovara te reči. Ali nije mogao da smisli nijedno drugo obrazloženje u svoju odbranu osim tog „pa šta”. U neku ruku, čak je i osećao olakšanje zbog toga što nije mogao da pronađe ništa jače. Njegov plan da se suprotstavi ženinom javnom začikavanju na taj način ostajao je blaženo neizvodljiv.

Gospođa Vilok je sedela na besprekornom tremu ispred kuće s urednom gipsanom fasadom. Kraj nje je stajala gomila košulja i gaća njenog supruga, s kojih nisu bile skinute etikete. Pre nego što bi išta obukao, proverila bi i učvrstila svako dugme. Gospođa Vilok nikad nije čekala da dugme otpadne pre nego što ga zašije. Radila je brzim, odlučnim pokretima, stiskajući usne svaki put kad bi konac pružio i najblaži otpor njenom spretnom povlačenju.

Nije bila visoka žena, a nakon porođaja, njena blago popunjena figura postala je stameno punačka. Smeđa kosa, iako gusta, rasla je u neravnomernoj liniji oko njenog čela. Imala je naviku da noću spava s viklerima, ali lokne se nikad ne bi ukovrdžale na pravom mestu. Kosa joj je bila savršeno uredno podignuta, ali je ipak izgledalo kao da je brže-bolje skupljena i zaboravljena. Strastvena čistunica, uvek je mirisala na antibakterijski sapun koji je tako predano koristila. Imala je običaj da, pomalo bespotrebno, napominje kako nikada nije koristila nikakve kozmetičke preparate. Nije bilo kraja njenom preziru prema ženama koje su se trudile da smanje težinu držeći dijete, i izbacujući iz ishrane tako korisne namirnice kao što su pavlaka, puding i žitarice.

Prijatelji Adelejd Vilok – a bilo ih je mnogo – govorili su za nju da čvrsto stoji obema nogama na zemlji. I oni su, kao i ona, smatrali to komplimentom.

Sestra, petogodišnja ćerka gospodina i gospođe Vilok, ćutke se igrala na stazi posutoj šljunkom koja je prosecala maleni travnjak. Od rođenja su je zvali Sestra, a njena majka je još uvek gajila planove da joj podari brata. Sestrina kolica čekala su u podrumu, njena odeća za



bebe stajala je uredno složena u komodi. Ali povišice su bile retke u reklamnoj agenciji za koju je radio gospodin Vilok, a njegova trenutna plata jedva da im je pokrivala osnovne troškove života. Nisu mogli čiste savesti da zamisle kako bi bili u stanju da priušte sebi sina. I gospodin i gospođa Vilok čvrsto su držali do toga da je upravo njegova krivica to što je krevetac još prazan.

Sestra nije bila lepo dete iako su joj crte lica bile pravilne, a oči će jednog dana biti privlačne. Levo joj je sada bilo blago okrenuto prema nosu kad pogleda u određenom pravcu; operisaće je čim navrší sedam godina. Kosa joj je bila bleđa i klonula, neprijatne boje. Bila je krhka devojčica. Ne tanana na živopisan način, već dete koje treba stalno voditi kod lekara zbog zuba i grla i raznoraznih stvari čušnutih u nos. Nedavno su joj operisali krajnike, i još je umesto maramica koristila komadiće hirurške gaze. I ona i njena majka imale su osećaj da joj to na određeni način donosi prestiž.

Dodatno ju je ometala odeća koju joj je majka uvek kupovala barem za broj veću, očekujući da će Sestra porasti, ali pošto se to nije dogodilo, te suknje su joj uvek bile predugačke, a ramena na malenim haljinama sezala su joj gotovo do mršavih laktova. Ipak, čak i ako zanemarimo nesrećni način na koji su je oblačili, bilo je u izvesnoj meri očigledno da joj nijedna odeća nikada neće lepo stajati.

Potkresujući živicu, gospodin Vilok bi joj katkad dobacio pogled. Nikada prema njoj nije osetio nikakvo duboko ushićenje očinske ljubavi. Bio je razočaran u nju još dok je bila bleđa, glavata beba koja je mirisala na ustajalo mleko i toplu gumu. Pored Sestre mu je bilo neprijatno, pomalo mu je išla na živce. Uopšte nije učestvovao u njenom odgajanju; gospođa Vilok je bila tako sposoban roditelj da je to činila za oboje. Kad bi Sestra došla da od njega zatraži dozvolu za nešto, uvek joj je govorio da sačeka i pita majku.

Smatrao je da oseća uobičajenu roditeljsku privrženost prema svojoj ćerki. Ponekad bi ga, zaista, dirnula u srce – kao onda kada je čekao u hodniku ispred operacione sale; dok je još bila pod anestezijom, i mala, bela i bespomoćna ležala na visokom bolničkom krevetu; i onda kad joj je slučajno vratima prikleštio palac. Ali od samog početka, gotovo da je otvoreno priznao sebi da mu se Sestra ne dopada kao osoba.

Sestra nije bila kenjkavo dete uprkos svojoj bolešljivosti. Uvek je bila dobra i lepo vaspitana, pristajala je da razgovara s gostima, sasvim lišena svakog sebičluka. Nikad nije pravila probleme kao druga deca. Nije mnogo ni marila za drugu decu. Čula je da je opisuju kao „starmalu”, znala je da je nežnog zdravlja, i smatrala je da je te odlike čine boljom od njih. Osim toga, druga deca su bila gruba i nemarna prema sopstvenom zdravlju.

Sestra je izuzetno pazila na svoju bezbednost. Zнала je da je trava često vlažna kasno posle podne, te se držala staze posute šljunkom, gde je sedela na presavijenim novinama i igrala svoju tajanstvenu igru s tri petunije koje joj je bilo dozvoljeno da ubere. Gospođa Vilok nikad nije morala dvaput da je opominje da ne seda u mokru travu, da obuđe gumene čizme ili da obuđe jaknu kad dune povetarac. Sestra je uvek bila veoma poslušno dete.

## II

Gospođa Vilok podigla je pogled sa šivenja i obratila se mužu. Glas joj je bio visok i jasan, veoma vedar. Iz navike da s prozora na spratu dovikuje uputstva Sestri koja se igrala na tremu ispred kuće, uvek je govorila malo glasnije nego što je bilo potrebno.

„Tatice”, rekla je.

Počela je da ga zove „tatice” otprilike osam meseci pre nego što se rodila Sestra. I ona i dete imali su običaj da ga pozovu, a onda da sačekaju dok im ne da do znanja da ih sluša, pre nego što nastave i kažu šta imaju.

Gospodin Vilok prestao je da potkresuje živicu, uspravio se i okrenuo prema njoj.

„Tatice”, nastavila je kad je shvatila da ima njegovu pažnju, „vide-la sam gospodina Insa danas ispred pošte kad smo Sestra i ja išle po jutarnju poštu – nije je bilo mnogo, samo dopisnica za mene od Grejs Vilijams s onog mesta na koje odlaze, na Kejp Kodu, reklama neke robne kuće o letnjoj rasprodaji krzna (kao da me je briga!), i cirkular za tebe iz banke. Otvorila sam ga, znala sam da ti neće smetati.

„U svakom slučaju, pomislila sam da istog časa pritisnem gospođi-na Insa da nam doveze drva. Isprva me nije primetio – mada bih mo-

gla da se opkladim da me je video, ali se pretvarao da nije – ali onda sam potrčala za njim. 'Oh, gospodine Inse!', rekla sam. 'Dobar dan, gospođo Vilok', odgovorio je, pa me je pitao za tebe, i ja sam mu kazala da si dobro i tako to. Onda sam ga pitala: 'Nego, gospodine Inse', rekla sam, 'kad ćete nam dovesti ona drva?' A on će meni: 'Pa, gospođo Vilok', kaže, 'dovešću ih čim budem mogao, ali trenutno mi nedostaje radne snage.'

„Nedostaje mu radne snage! Naravno da nisam mogla ništa da mu kažem, ali sigurno mi je u očima video koliko ne verujem u to. Rekla sam samo: 'U redu, gospodine Inse, ali nemojte da zaboravite na nas. Moglo bi uskoro da zahladni', rekla sam, 'pa da poželimo da založimo u dnevnoj sobi. Nemojte nas zaboraviti', rekla sam, a on će meni na to da neće.

„Ako ta drva ne stignu do ponedjeljka, tatice, mislim da bi trebalo nešto da uradiš. Nema smisla sve to silno odlaganje. Svaki čas može da zahladi, pa ćemo hteti da založimo u dnevnoj sobi i eto nevolje! Po-brinućeš se ti za to, zar ne, tatice? Podsetiću te ponovo u ponedjeljak, ako se setim, toliko mi je toga na pameti!”

Gospodin Vilok je klimnuo glavom i vratio se potkresivanju živice – i svojim mislima. Te su ga misli u poslednje vreme zaokupljale u gotovo svakom slobodnom času. Posle večere, dok je Adelejd šila ili se raspravljala sa spremačicom, često bi pustio da mu novine padnu na kolena dok mu se po glavi mota jedna te ista misao. Počeo je čak i da iščekuje trenutak u danu kada će moći da joj se prepusti. Radovao se potkresivanju živice; možeš u isto vreme da potkresuješ i da raz-mišljaš.

Sve je počelo pričom koju je odnekud pokupio. Nije mogao da se seti da li ju je čuo ili pročitao – biće da je ipak ovo drugo, mislio je, na-išao je na nju na zadnjim stranicama nekih smešnih novina ostavlje-nih u vozu.

Priča je bila o čoveku koji je živeo u predgrađu. Svakoga jutra išao je u grad vozom u 8.12, sedeo na istom mestu u istom vagonu, i svake večeri vraćao se kući svojoj ženi onim u 5.17, na istom tom mestu u istom tom vagonu. Radio je to dvadeset godina svog života. A onda se jedne večeri nije vratio kući. Više nikad nije kročio u kancelariju. Jednostavno se više nije pojavio.

Poslednji čovek koji ga je video bio je kondukter u vozu u 5.17.

„Sišao je na peron stanice Grand central”, rekao je čovek, „baš kao i svake večeri otkako radim na ovoj ruti. Zakoračio je na stepenik, a onda se najednom zaustavio, rekao: 'Ma, bestraga', sišao sa stepenika i otišao. I više ga niko nije video.”

Neverovatno kako je ta priča zaokupila maštu gospodina Viloka. Počeo je da razmišlja o njoj kao o pomalo duhovitoj anegdoti; potom ju je prihvatio kao činjenicu. Nije mu se činilo da je čovek koji je sedeo na istom mestu u istom vagonu svake večeri baš morao da bude pod tolikim stresom. To mu se činilo nevažnim. Dugo je razmišljao o čovekovoј ženi i pitao se u kom su predgrađu živeli. Voleo je da se poigrava tom pričom i pokušavao da oseti ono što je taj čovek osećao pre nego što je sišao sa stepenika vagona. Nikad se nije bavio nagađanjima o tome kuda je čovek iščezao, niti kako je proveo ostatak života. Gospodin Vilok bio je zaokupljen trenutkom u kom je čovek rekao: „Ma, bestraga”, i odšetao. Smatrao je da je: „Ma, bestraga” prava stvar koja se može reći u takvom trenutku, da predstavlja savršen sažetak situacije.

Pokušao je da zamisli sebe na čovekovom mestu. Ali ne, on bi to uradio sasvim drugačije. To je bio pravi način da se takvo nešto uradi.

Jedne letnje večeri kao što je, na primer, ova, dok Adelejd ušiva dugmad, a Sestra se igra tu negde u blizini. Moralo bi da bude prijatno, mirno veče, s dugim senama opruženim po ulici koja vodi od njihove kuće do stanice. Spustio bi baštenske makaze ili crevo za polivanje, ili šta god da mu se u tom trenutku nađe u rukama – ne bi to bacio, znate, samo bi ga mirno spustio sa strane – onda bi izašao kroz kapiju na ulicu, i više ga nikad ne bi videli. Tempirao bi tako da lagano stigne na voz u 6.03 za grad.

Nije razmišljao mnogo dalje odatle. Nije baš žarko želeo da zauvek ode iz reklamne agencije. Nije imao ništa protiv svog posla. Bavio se time od početka karijere, marljivo je radio, a izvan radnog mesta i nije baš mnogo razmišljao o njemu.

Gospodinu Viloku se činilo da, pre nego što je nabasao na: „Ma, bestraga”, okreni-obrni, ni o čemu nije baš mnogo razmišljao. Ali morao bi da nestane i iz kancelarije, svakako. Sve bi pokvario ako bi se ponovo pojavio tamo. Razmišljao je da uhvati neodređeni voz za za-